

Ventileren, méér dan noodzakelijk

VENTILEREN, hoe en waarom?

Ventileren, waarom?

Voorbeelden uit de realiteit

Een tijd geleden werd een sociale huisvestingsmaatschappij geconfronteerd met een klacht van schimmelvorming in een bepaald appartement. "Vooral in de slaapkamers en de badkamer, meneer," werd ons gemeld bij het bezoek ter plaatse. Toen we in één van de 2 slaapkamers binnenkwamen, greep het tropische klimaat ons naar de keel. We moesten naar adem happen. Wat bleek? Een volledig afgesloten kamer waar de ventilatieroosters in de vensters dichtgeplakt waren, waar de was hing te drogen en waar een peutertje lag te slapen. Het plafond zag zwart van de schimmel. Niet verwonderlijk.

Sommige mensen klagen van beschimmelde schoenen onderaan in de schoenenkast. "Opstijgend vocht, ofwel een lek, ofwel een vochtig huis, meneer!" wordt steevast gezegd. Veelal is het een gebrek aan verluchting van die kast en van die plaats.

Deze voorbeelden tonen ons duidelijk 2 belangrijke zaken die schimmelvorming in de hand werken: VOCHT en gebrek aan verluchting of VENTILATIE.

Vocht in huis

"Vocht in huis zonder lekken in het dak of zonder overstromingen, dat is toch niet mogelijk!", denken velen onder ons. Nochtans komt het meeste vocht dat in onze woning zit of ooit heeft gezeten van onze eigen activiteiten. We produceren zelf liters waterdamp per dag. Weet je dat een gemiddeld gezin ongeveer tot 15 liter vocht produceert per dag? Bij het koken, baden, afwassen, ademen, slapen,... Slapen op zich levert al 1 à 2 liter per nacht op. Anders gezegd: elke dag wordt er ongeveer een **anderhalve emmer water** (in de vorm van damp) in ons huis verspreid.

Op zich is dat geen probleem. Het wordt wel een probleem wanneer die vochtige lucht niet afgevoerd wordt. Die dampen worden omgezet in water (of iets dergelijks) bij contact met een koud oppervlak. Vergelijk het met het aandampen van ruiten bij koud

weer of het bedampen van brilglazen bij het binnenkomen van een warm lokaal. Dit fenomeen, waarbij damp wordt omgezet in vloeistof (water,...), noemen we **condensatie**. Condensatie komt vooral voor op de **koudste oppervlakken**, in **hoeken** en **achter meubels**. Net die plaatsen waar de verse lucht niet kan circuleren. Het gevolg is dat het behangpapier nat en klam wordt en dat het water van de ruiten druipt. Dat moeten we te allen prijze vermijden.

Wanneer we nog een stapje verder gaan blijken die vochtige plekken ook nog zwart te worden. Dat komt omdat er zich op die plaatsen **schimmels** gevormd hebben. Schimmels zijn paddestoelen en gedijen het best op vochtige plaatsen, zoals in bossen in de herfst, op nat hout, op vochtige muren,... Het komt vaak voor dat bijv.

meubelen beginnen te schimmelen omdat de vochtige lucht niet regelmatig wordt ververst.

Ventileren of verluchten

We zagen reeds dat waterdamp heel wat schade kan aanrichten in de woning. Uiteraard is het logisch dat wanneer we **minder vocht** gaan produceren ook de kans op condensatie en schimmels gevoelig verkleint. Maar eenmaal de vochtige lucht aanwezig, is het dus zeer belangrijk deze vieze dampen (maar ook de geurtjes en de schadelijke stoffen zoals tabaksrook, koolstofdioxide en koolstofmonoxyde) onmiddellijk te verwijderen en te vervangen door verse lucht. Dit doen we door te **ventileren of verluchten**.

Basisregel: de geproduceerde dampen moeten uit de woning verwijderd worden en verse lucht moet aangevoerd worden.

Ventileren, hoe?

Luchten en verluchten

Er is een verschil tussen luchten en verluchten.

Luchten doen we door ramen of deuren wijd open te zetten om snel een grote hoeveelheid vochtige of vervuilde lucht af te voeren, bijv. 's morgens bij het opstaan, tijdens het kuisen, bij schilderwerken binnenshuis of bij het koken zonder dampkap. **Luchten is dus kort en krachtig.** We zijn dan ook niet echt bekommerd om een behaaglijke temperatuur, tocht of buitenlawaai.

Verluchten doen we echter door een raam op een kier te zetten of via open ventilatieroosters. Zo zorgen we op elk moment voor een gezonde binnenlucht bij een comfortabele temperatuur. En dit zonder tocht en met zo weinig mogelijk verlies aan warmte. **Verluchten is dus constant en afgewogen.** Bij nieuwbouw of bij hedendaagse raamrenovaties worden ventilatieroosters in de vensters gestoken. Die ventilatieroosters hebben het voordeel dat ze, in geopende stand, regendicht, inbraakveilig en insectenwerend zijn. Ze zijn regelbaar waardoor we de standen kunnen aanpassen aan de behoefte van het ogenblik. Nooit openzetten of dichtkleven kan alleen maar schadelijk zijn, voor mens en woning.

We kunnen zelf veel doen

5 belangrijke regels:

1. Beperk zoveel mogelijk de vochtproductie binnen in de woning.
2. Voer de ontstane damp zo snel mogelijk af naar buiten.
3. Vermijd dat de damp zich door de woning kan verspreiden, vooral van warme plaatsen naar koude (want dan kan de damp condenseren op de koudere muren).
4. Zorg voor een kleine maar constante ventilatie in de plaatsen op het ogenblik dat er personen aanwezig zijn.
5. Bij vochtig of zeer koud weer mogen de bewoonde vertrekken niet te sterk afkoelen, een kleine continue verwarming is wenselijk.

DE REDACTIE

Enkele praktische tips:

- Gebruik de ventilatiemogelijkheden van uw woning: ramen, schuifroosters, dampkap, verluchtingspijpen, ...
- Sluit de ventilatieopeningen nooit af door ze bijvoorbeeld dicht te plakken. Sommige zijn om veiligheidsredenen (bijvoorbeeld voor de goede werking van verwarmingstoestellen) absoluut noodzakelijk.
- Maak geen overdreven jacht op kieren, sluit enkel die kieren af die werkelijk hinderlijke tocht veroorzaken.
- Zorg zowel tijdens als enige tijd na het kuisen met water voor een stevige ventilatie (= tocht) in de woning.
- De was moet steeds in een verluchte ruimte worden gedroogd.
- Dampkap en linnendroger moeten altijd een rechtstreekse afvoer naar buiten hebben.
- Maak tijdens het koken steeds gebruik van de dampkap. Wacht niet tot de ruiten aandampen om hem aan te zetten. Reinig of vervang regelmatig de filter.
- Hou de deuren van de keuken en de badkamer dicht wanneer er waterdamp wordt geproduceerd.
- Zet nooit de binnendeur van vochtige ruimtes open om deze te verluchten, gebruik daarvoor de ramen of ventilatie-roosters.
- Beperk het aantal kamerplanten, vooral in plaatsen waar reeds schimmelproblemen zijn. Al het water dat aan de planten wordt gegeven komt als damp in de lucht terecht.
- Zorg ervoor dat de verluchtingsopeningen buiten de woning van kruipruimtes of kelders steeds open zijn.
- Alle openingen (zoals leidingdoorvoeren, toezichtluiken, ...) tussen de mogelijk vochtige kruipruimte en de woning moeten afgestopt worden.
- In woningen met vochtproblemen is het gebruik van verdampers of luchtbevochtigers uiteraard olie op het vuur.
- Voor de verbranding van brandstoffen is zuurstof nodig en moeten de rookgassen worden afgevoerd. Zorg er dan ook voor dat de luchttoevoeren steeds open zijn en dat de afvoer niet belemmerd wordt. Bij een slechte werking van het toestel kan het zeer gevaarlijke CO (koolstofmonoxide)-gas ontstaan. Dit gas is onzichtbaar, reukloos en dodelijk. Zorg daarom ook voor een regelmatig onderhoud van deze toestellen en de schoorstenen.
- Vermijd het gebruik van gas- en petroleumkachels die niet zijn aangesloten op een schoorsteen. De verbrandingsgassen komen rechtstreeks in de woning terecht. Om gezondheidsredenen mogen deze toestellen niet langer dan een uur gebruikt worden waarna zeer goed moet verlucht worden. Dergelijke toestellen zijn niet aangewezen voor het verwarmen van woningen.
- Laat bij koud weer de ramen van de kamers, die achteraf niet verwarmd worden, niet te lang helemaal open staan. Dit heeft een te grote afkoeling tot gevolg waardoor de kans op condensatie aanzienlijk vergroot. Het is beter de ramen op een kleine kier te zetten als dat kan.
- Grote en gesloten meubelen plaatst men best niet tegen een buitenmuur. Indien het niet anders kan, kies dan meubelen op pootjes en plaats ze niet volledig tegen de muur.
- Wie een pas afgewerkte woning betreft, moet rekening houden met de grote hoeveelheid bouwvocht die nog uit de constructie moet verdampen. Het drogen duurt minstens 2 jaar. Door te verwarmen en goed te verluchten versnelt men dit proces. Men mag de droging in geen geval afremmen door onmiddellijk te behangen, te schilderen of de vloeren en wanden te bekleden. Zoniet is schimmel onvermijdelijk.
- Schimmelvlekken verdwijnen niet vanzelf, ook al zijn de schimmels dood. Men kan ze afwassen met verdund javel-water.
- Gebruik in vochtige ruimtes gemakkelijk te onderhouden (af te wassen) materialen voor de afwerking van muren, vloeren en plafonds (geglazuurde tegels, vinylpapier, acrylverf, ...).
- Lekkende kranen, leidingen, afvoeren, ... moeten onmiddellijk hersteld worden. Gebruik hiervoor geen lapmiddelen.
- Maak regelmatig de gaatjes voor de condensafvoer onderaan de ramen vrij.
- Aquariumliefhebbers kunnen best voor een goede afdekking van hun bakken zorgen.
- Laat niet onnodig water staan binnen in de woning (laat het water in het bad geen uren staan).
- Verluchtingsopeningen raken snel verstopt. Maak ze regelmatig proper.
- Het heeft geen zin aluminium folies of andere afdichtingsprodukten aan te brengen op vochtige wanden. Het water komt trouwens van binnen.
- Ga bij zware problemen te rade bij erkende vakmensen en geloof niet in wondermiddeltjes, ze kosten geld en leveren niets op.
- Geen paniek als er geen onmiddellijk resultaat wordt vastgesteld. Bouwconstructies drogen zeer langzaam.